

Qeyri-neft məhsullarının ixracı 11 faizdən çox artıb

2021-ci ilin yanvar-fevral ayları ərzində Azərbaycanın ixrac ümumilikdə 2,8 milyard, qeyri-neft sektoru üzrə isə 331,3 milyon ABŞ dolları həcmində olub. Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 2020-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 33,6 milyon dollar və ya 11,3 faiz artıb. Bu barədə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İİTKM) "İxrac İcmalı"nın 2021-ci ilin mart sayında məlumat verib.

İcmalda göstərilir ki, bu ilin yanvar-fevral ayları ərzində qeyri-neft sektorunda ixrac edilən malların siyahısında birinci yer pambıq mahlıcına (37,1 milyon dollar), ikinci yer qızıla (34,4 milyon dollar), üçüncü yer isə xurmaya (27,9 milyon dollar) məxsusdur. İki ay ərzində ən çox üç ölkəyə - Türkiyəyə 106,9 milyon, Rusiyaya 85,5 milyon, İsveçrəyə 35,2 milyon dollar dəyərində qeyri-neft sektoruna aid mal ixrac edilib.

İİTKM-in icmalında yalnız bu ilin fevral ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixracın 185,2 milyon dollar olduğu göstərilib. Həmin ay ərzində qeyri-neft sektoruna aid ən çox mal ixrac edilən ölkələrin siyahısında birinci yerdə Türkiyə (54,1 milyon dollar), ikinci yerdə Rusiya (42,7 milyon dollar) və üçüncü yerdə İsveçrə (25,1 milyon dollar) qərar tutub. Fevralda ixrac edilən qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında qızıl

(24,7 milyon dollar) birinci, pambıq mahlıcı (22,7 milyon dollar) ikinci və elektrik enerjisi (15,7 milyon dollar) üçüncü olub.

Kənd təsərrüfatı məhsullarına gəldikdə, bu ilin ilk iki ayı ərzində meyvə-tərəvəz ixracının dəyəri 70,5 milyon, pambıq lifi - 37,4 milyon, pambıq ipliyi - 6,9 milyon, spirtli və spirtsiz içkilər - 1,9 milyon, şəkər - 4,9 milyon, bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar - 3,9 milyon, çay - 1,4 milyon dollar təşkil edib. Həmçinin iki ay ərzində alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracının dəyərinin 27,7 milyon, kimya sənayesi məhsullarının - 6,3 milyon, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatla-

rın - 14,6 milyon dollara çatdığı bildirilib.

İİTKM hazırladığı icmalda ilin ilk iki ayı üzrə qeyri-dövlət ixracatçı subyektlərin reytingi də dərc edilib. Siyahıda birinci üç yer aşağıdakı şirkətlərə məxsusdur: "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC, "Azərbaycan İnterneyşnl Mayninq Kompani Limited Şirkəti"nin Azərbaycan Respublikasındakı nümayəndəliyini və "P-Aqro" MMC. Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac əməliyyatlarında iştirak edən dövlətə məxsus şirkətlərin siyahısına isə SOCAR-ın Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi başçılıq edir. Sonrakı iki yer "Socar Polymer" MMC-yə və "Azəralüminium" MMC-yə məxsusdur.

"İxrac İcmalı"nda diqqət çəkən məqamlardan biri də xidmət ixracı ilə bağlı statistik rəqəmlərin təqdim edilməsidir. 2021-ci ilin yanvar-fevral aylarında "Azərkosmos" ASC tərəfindən dünyanın 23 ölkəsinə 8,5 milyon dollar dəyərində xidmət (peyk telekommunikasiya xidmətləri və optik peyk xidmətləri) ixrac olunub. "Azərkosmos"un xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 90 faizi həcmindədir. Fevral ayında isə "Azərkosmos" dünyanın 21 ölkəsinə 6,5 milyon dollar dəyərində xidmət göstərib.

Yanvar-fevral ayları ərzində daxil olan ixrac sifarişlərinin ilk beşliyinə ABŞ, Birləşmiş Krallıq, Fransa, BƏƏ və Pakistan daxildir.

İİTKM-in icmalında turizm sahəsində rəqəmlərin o qədər də ürəkaçan olmadığı diqqət çəkir. Koronavirus pandemiyasının yaratdığı

böhran nəticəsində turizm sektorunda müşahidə olunan tənəzzül cari ilin əvvəlindən də özünü aydın büruzə verməkdədir. Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına əsasən, yanvar-fevral aylarında Azərbaycanı dünyanın 123 ölkəsindən cəmi 72,1 min turist gəlib. Bu rəqəm əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5,9 dəfə azdır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin əksəriyyəti ölkəmizə qeyri-turizm məqsədilə səfər edib.

"İxrac İcmalı"nda bu ilin fevral ayı ərzində Azexport.az portalına daxil olan ixrac sifarişləri barədə də məlumat verilib. Göstərilən müddət ərzində Azexport.az portalına daxil olan ixrac sifarişlərinin dəyəri 35,3 milyon dollardır. Bu ilin ilk iki ayı ərzində Azexport.az portalına 89,2 milyon dollar dəyərində ixrac sifarişləri daxil olub.

İİTKM-in icmalında bu ilin fevralında Azexport.az portalına ən çox ixrac sifarişlərinin tütün, şəkər tozu, fındıq ləpəsi, günəbaxan yağı, biyan kökü, çay, şərab, toyuq yumurtası, meyvə şirəsi, kosmetik vasitə, mühərrik yağı, qənnadı məhsulu, pambıq, toyuq əti, zəfəran, sarımsaq və s. mallara daxil olduğu göstərilib. Məlumat üçün qeyd edək ki, 2017-ci ilin yanvar ayından 2021-ci ilin fevralın 28-dək (50 ay ərzində) Azexport.az portalına dünyanın 143 ölkəsindən daxil olan ixrac sifarişlərinin dəyəri 2 milyard 285 milyon dollardır.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"